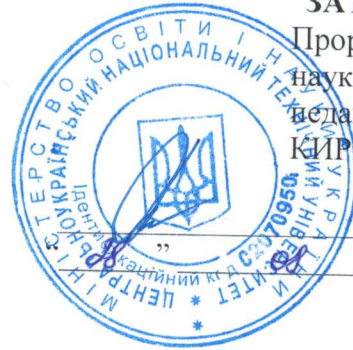

Центральноукраїнський національний технічний університет
Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з
науково-
педагогічної роботи
КИРИЧЕНКО А.М.

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія розвитку та самоменеджменту

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма: «Менеджмент бізнес-організацій»

Економічний факультет

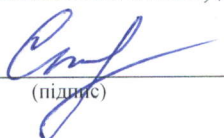
2023 – 2024 навчальний рік

Розробник: канд. пед. наук, доцент Липчанський Володимир Олександрович

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності

Протокол від “ 28 ” серпня 2023 року № 1

В.о. зав кафедри економіки,
менеджменту та комерційної діяльності: к.е.н., доцент Сторожук О.В.

_____ (підпис) (СТОРОЖУК О.В.)

Декан економічного факультету; д.е.н., проф. ШАЛІМОВА Н.С.

_____ (підпис) (ШАЛІМОВА Н.С.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	07 «Управління та адміністрування»	Загальної підготовки	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 073 «Менеджмент» ОПП: «Менеджмент бізнес-організацій»	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 4,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		32 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
72 год.	108 год.		
Вид контролю: залік			

Мова навчання: українська

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія розвитку та самоменеджмент» є формування системи наукових понять і уявлень про важливішу роль психологічного аспекту розвитку особистості в робочому середовищі для підвищення ефективності праці, набуття здобувачами компетентностей щодо здійснення самоуправління, саморозвитку та лідерських якостей, що спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, та евристичні здібності, як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця в галузі управління.

Завдання вивчення дисципліни:

- обґрунтування актуальності психологічних знань та закономірностей розвитку особистості;
- вивчення рушійних сил, джерел і механізмів психічного розвитку протягом робочого та життєвого шляху людини;
- застосування сучасних принципів та напрямів наукової організації діяльності менеджера;
- визначення особистісних цінностей та цілей управлінця;
- розвинення навичок ефективного керівництва;
- організація управлінської діяльності менеджерів різних рівнів.
- засвоєння основних методик самоменеджменту для вибору індивідуальних ефективних способів здійснення професійної діяльності;
- навчити здобувачів використовувати особисті можливості, усвідомлено управляти ходом свого життя (самовизначатися) й переборювати зовнішні обставини як на роботі, так і в особистому житті.

Передумови для вивчення дисципліни (структурно-логічна схема підготовки фахівця): потребує базових знань з основ менеджменту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати:

Загальні компетентності

Загальні компетентності

ЗК2. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

Спеціальні компетентності

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;

СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК 12. Здатність застосовувати технології та методи управління знаннями, змінами і командами в організаціях, управляти опором змінам та конфліктами у стратегічному і тактичному вимірах із застосуванням цифрових інструментів управління.

Програмні результати навчання

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

ПРН12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ТА САМОМЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Предмет, завдання і методи психології розвитку та самоменеджменту

Сутність та призначення дисципліни «Психологія розвитку та самоменеджмент». Предмет, об'єкт та суб'єкт вивчення курсу. Концепції та напрями дослідження самоменеджменту. Концепція Лотара Зайверта. Концепція М.Вудкока і Д.Френсіса. Концепція В.А.Андрєєва Концепція А.Т.Хроленко. Концепція Бербеля і Хайнца Швальбе. Методологічна база дисципліни.

Тема 2. Особливості розвитку людини

Основні концепції психічного розвитку людини (психоаналіз, гуманістичний психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, генетична та когнітивна психологія, гуманістично-персоналістична психологія). Егоцентризм, реалізм та релятивізм, як ознаки розвитку людини. Проблема рушійних сил розвитку особистості з точки зору гуманістичної психології.

Тема 3. Закони, принципи, синергетична парадигма самоуправління

Закони та принципи самоуправління. Закономірності духовного розвитку. Синергетичний підхід до управління функціонуванням і розвитком людини. Моделі

самоуправління розвитком людини. Життєва криза як рушійна сила розвитку
Боротьба в самоменеджменті

Тема 4. Людина як об'єкт та суб'єкт самоуправління

Людський організм як об'єкт та суб'єкт самоуправління. Будова людського тіла. Організація нервової системи. Мозок людини як керуюча система. Саморегуляція організму. Гомеостаз. Формування моделі світу. Психіка людини та її функції в процесі праці. Закономірності активізації психічних процесів людини в трудовій діяльності. Емоції і почуття в процесі праці. Психічні властивості особистості, їх розвиток і прояви в трудовій діяльності.

Тема 5. Формування цілей у діяльності менеджера

Цінності як об'єкт дослідження. Суть, види та інструменти постановки цілей. Засоби впорядкування та встановлення пріоритетності цілей. Психологія цілепокладання. Сучасні методики постановки та досягнення цілей: SMART, OGTM, метод цілепокладання BSQ, Японський метод Кайдзен.

Тема 6. Організація діяльності менеджера

Зміст та особливості управлінської праці. Основні види розподілу та кооперації управлінської діяльності. Методи нормування управлінської праці. Організація робочого місця менеджера. Тайм-менеджмент, або вміння управляти часом. Техніка організації особистої роботи менеджера. Делегування повноважень. Основні перешкоди делегуванню. Розподіл завдань. Методи управління ресурсом активності та працездатності. Типова крива працездатності. Концепцію «Work-life balance».

Тема 7. Дослідження та вимірювання результатів діяльності менеджера

Оцінювання управлінської діяльності менеджера. Методи визначення і вимірювання сильних сторін менеджера. Модель управлінської результативності менеджера «6+1». Оцінювання організаційного дизайну управлінської роботи. Матриця «сфокусованість-енергійність». Модель ефективного співвідношення професійних та управлінських обов'язків менеджера. Метод вимушеного ранжирування і метод вимушеного розподілу

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК МЕНЕДЖЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Тема 8. Розвиток потенціалу управлінця.

Сутність, види і напрями розвитку менеджерського потенціалу. Саморозвиток, самоосвіта, самовиховання та самопізнання керівника. Стресостійкість управлінця. Характеристика керівника з творчим підходом до виконання посадових обов'язків. Бар'єри розвитку потенціалу менеджера. Постановка проблеми та спроба її вирішити різними методами пробудження творчої ініціативи. Soft-skills та емоційний інтелект менеджера. Психологічні особливості стилів керівництва. Гендерні особливості управлінця. Лідерство як елемент процесу розвитку особистості менеджера. Планування і контроль ділової кар'єри

Тема 9. Діяльність керівника в процесі управління змінами

Поняття змін у роботі менеджера. Види реакцій працівників на зміни в організації. Модель поведінки керівника у період змін. Формування адаптивності в умовах постійних змін. Аутсорсинг: види та особливості застосування. Аутстафінг - сучасний метод управління змінами. Бенчмаркінг і специфіка його використання в управлінні змінами. Даунсайзинг.

Тема 10. Конфлікти в діяльності менеджера

Поняття конфлікту. Структурна модель конфлікту. Причини виникнення конфліктних ситуацій. Конфліктогени. Тригери. Фази розвитку конфлікту. Психологія конфлікту. Закономірності взаємовідносин і поведінки людей у конфліктних ситуаціях. Керівник як суб'єкт конфлікту. Стилі конфліктної поведінки: поступки, компромісу, консенсусу, ухилення, співробітництва Конфліктність та толерантність у спілкуванні. Самоконтроль емоцій. Картографія конфлікту. Методи і прийоми подолання конфліктних ситуацій. Моделі поведінки особистості в процесі переговорів. Технології стратегій і тактик в переговорному процесі. Медіація. Страйки як спосіб вирішення конфлікту.

Тема 11. Технологічний самоменеджмент

Використання засобів самоуправління за реалізації основних функцій самоменеджменту. Організація інформаційного забезпечення. Особливості використання засобів самоуправління. Саморегуляція в самоуправлінні. Технології самовиховання і взаєморозуміння. Соціокультурні та психофізіологічні технології самоуправління

Тема 12. Теоретико-методичні засади стратегічного самоменеджменту.

Становлення і сутність стратегічного самоменеджменту. Організація стратегічного самоменеджменту. Стратегічне мислення в самоменеджменті. Місія і стратегічне цілепокладання в самоменеджменті. Стратегічне планування в самоменеджменті

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний модуль 1. Методологічні підходи до психології розвитку та самоменеджменту												
Тема 1. Предмет, завдання і методи психології розвитку та самоменеджменту	8	2				6	9	1				8
Тема 2. Особливості розвитку людини	8	2	2			4	8	1	1			6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 3. Закони, принципи, синергетична парадигма самоуправління	6	2				4	12					12
Тема 4. Людина як об'єкт та суб'єкт самоуправління	12	4	4			4	8	1	1			6
Тема 5. Формування цілей у діяльності менеджера	8	2	2			4	9		1			8
Тема 6. Організація діяльності менеджера	18	4	2			12	11	1				10
Тема 7. Дослідження та вимірювання результатів діяльності менеджера	6	2				4	12					12
Змістовний модуль 2. Формування та розвиток менеджерського потенціалу												
Тема 8. Розвиток потенціалу управлінця.	10	2	2			6	8	1	1			6
Тема 9. Діяльність керівника в процесі управління змінами	8	2				6	12					12
Тема 10. Конфлікти в діяльності менеджера	18	4	2			12	8	1	1			6
Тема 11. Технологічний самоменеджмент	6	4				2	12					12
Тема 12. Теоретико-методичні засади стратегічного самоменеджменту	12	2	2			8	11		1			10
Усього годин	120	32	16			72	120	6	6			108

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Концепції психічного розвитку людини	2
2.	Психофізіологічні особливості розвитку людини	4
3.	Сучасні методики постановки та досягнення цілей	2
4.	Основи тайм-менеджменту	2
5.	Професійні якості менеджера та розвиток його потенціалу	2
6.	Конфлікти в діяльності менеджера	2
7.	Планування ділової кар'єри менеджера	2
	Всього	16

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Предмет, завдання і методи психології розвитку та самоменеджменту	6
2.	Особливості розвитку людини	4
3.	Закони, принципи, синергетична парадигма самоуправління	4
4.	Людина як об'єкт та суб'єкт самоуправління	4
5.	Формування цілей у діяльності менеджера	4
6.	Організація діяльності менеджера	12
7.	Дослідження та вимірювання результатів діяльності менеджера	4
8.	Розвиток потенціалу управлінця.	6
9.	Діяльність керівника в процесі управління змінами	6
10.	Конфлікти в діяльності менеджера	12
11.	Технологічний самоменеджмент	2
12.	Теоретико-методичні засади стратегічного самоменеджменту	8
	Всього	72

7. Індивідуальні завдання

При вивченні дисципліни «Психологія розвитку та самоменеджмент» здобувачам ВО запропоновано виконувати наступні індивідуальні завдання:

- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;
- розв'язування та складання ситуативних задач різного рівня з теми (модуля) або курсу;
- учать в науково-практичних конференціях, або публікація статей на тематику згідно плану курсу;
- написання авторського есе;
- створення презентацій на задану тему.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) включає додаткову роботу студента протягом навчального семестру. Метою ІНДЗ є самостійне детальне дослідження окремих проблем функціонування та розвитку конфліктів в організаціях, вивчення оптимальних методів для організації ефективної роботи менеджерів, удосконалення методичних та практичних підходів в області психології праці, а також систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з дисципліни, розвиток навичок самостійної роботи.

ІНДЗ з дисципліни «Психологія розвитку та самоменеджмент» передбачає написання студентами науково-пошукових робіт, підготовку повідомлень та презентацій, аналітичний огляд наукових публікацій за заданою тематикою, підготовку матеріалів до науково-практичних студентських конференцій.

Написання науково-пошукової роботи або презентації створює для студента

можливість самостійно досліджувати інформаційні джерела, в яких висвітлюються проблеми впровадження у господарську практику, узагальнювати представлену інформацію та виділяти основне, вивчати і давати оцінку основним проблемам, шукати шляхи та висловлювати пропозиції щодо їх подолання.

Аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою розвиває навички самостійної науково-дослідної та практичної роботи, дозволяє студенту критично проаналізувати погляди різних науковців на певну проблему, узагальнити опрацьовані дані, висловити та обґрунтувати власну точку зору на вирішення проблеми, що загалом сприяє розвитку та поглибленню у студента наукового і практичного інтересу до майбутньої професійної діяльності.

Студенти, що бажають прийняти участь у науковій роботі, можуть підготувати *матеріали для участі у науково-практичних студентських конференціях*. Для самостійної роботи пропонується написання тез доповіді або наукової статті для студентів, які зацікавлені у поглибленому вивченні дисципліни.

Орієнтовна структура індивідуальних навчально-дослідних завдань для студентів:

- вступ (зазначається тема, мета та завдання роботи);
- теоретичне обґрунтування (виклад базових теоретичних положень, законів, принципів тощо, на основі яких виконується завдання);
- основні результати роботи та їх обговорення (подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо);
- висновки;
- список використаних джерел.

Теми індивідуальних завдань

1. Загальна характеристика сучасних наукових поглядів на сутність самоменеджменту.
2. Особливості здорового способу життя та підтримування ресурсу працездатності у екстремальному ритмі життя.
3. Здоровий спосіб життя як основний критерій ефективності використання ресурсу активності та працездатності.
4. Психогігієнічна компетентність особистості.
5. Сутність стресу та напрямів боротьби з ним.
6. Зняття негативних наслідків стресу та розвитку стресостійкої поведінки
7. Поняття ресурсу освіченості та освітнього потенціалу особистості.
8. Компетенції емоційного інтелекту.
9. Кар'єрний потенціал особистості.
10. Засоби активізації професійного саморозвитку менеджера
11. Модель збалансованих показників ефективності як інструмент побудови самокерованих систем
12. Двовимірна модель управління Р.Блейка та Дж.Моутона
13. Стили поведінки в конфлікті (за К.Томасом і Р.Кілменом)
14. Соціально-психологічна адаптація менеджера в колективі.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни «Психологічний розвиток та самоменеджмент» застосовуються наступні методи:

- словесні (лекції, бесіди);
- наочні, під час лекцій (інформаційних, аналітичних, проблемних) та практичних занять, в тому числі з використанням мультимедійного забезпечення та інших ТЗН;
- практичні, під час виконання практичних робіт, задач, вправ;
- інтерактивні методи навчання під час проведення опитування, аналізу практичних ситуацій, дискусії, мозкового штурму, ділових ігор, розгляду кейс-стаді
- інноваційні, зокрема проектно-дослідницький метод; інтегровані методи; заняття із використанням ІКТ. Застосовуються наступні інформаційно-комунікаційні технології та діджитал-інструменти: цифрові інструменти Google, програмні продукти від Microsoft, програмне забезпечення для проведення опитувань Kahoot, Mentimeter, хмарний презентаційний сервіс Canva, он-лайн дошка Padlet.
- методи дистанційного навчання за допомогою платформ: Moodle та Zoom.

9. Критерії та засоби оцінювання

Протягом семестру здобувач може отримати max. 100 балів: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, тестування, презентації індивідуальних завдань, вирішення практичних задач та кейсів.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

Критерії оцінки заліку:

- **«зараховано»** – студент має стійкі знання про основні поняття дисципліни, може сформулювати взаємозв'язки між поняттями.
- **«не зараховано»** – студент має значні пропуски в знаннях, не може сформулювати взаємозв'язку між поняттями, що вивчаються в курсі, не має уявлення про більшість основних понять дисципліни, що вивчається.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Психологія розвитку та самоменеджменту : метод. вказ. до вивч. дисц. для здобув. ВО : 073 “Менеджмент” ОПП «Управління фінансово-економічною безпекою», ОПП «Менеджмент-бізнес-організацій», ОПП «Менеджмент ІТ в глобальному бізнес-середовищі», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ОПП «Організація комерційної діяльності у сфері торгівлі та послуг», 281 «Публічне управління та адміністрування» ОПП «Публічне управління та адміністрування» / [уклад.: В. О. Липчанський, Т. В. Тушевська] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. – Кропивницький : ЦНТУ, 2023. – 22 с.

2. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Конфліктологія» для студентів денної форми навчання за спеціальностями 281 «Публічне управління та адміністрування» та 051 «Економіка» (Управління персоналом і економіка праці) / Уклад. В.О. Липчанський, Т. В. Тушевська. Кропивницький : ЦНТУ, 2019. 82 с

3. Фізіологія та психологія праці : метод. вказ. до вивч. диск. для студ. ден. форми навч. за спец. 051 «Економіка» (Управління персоналом і економіка праці) / [уклад. В. О. Липчанський, Т. В. Тушевська] ; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : ЦНТУ, 2019. 94 с.

11. Рекомендовані джерела інформації:

Базова

1. Боковець В. В., Соколовська В. В. Управління конфліктними ситуаціями в роботі з персоналом. *Ефективна економіка*. 2020. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8244> (дата звернення: 17.06.2022).

2. Лугова В. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навчальний посібник / В. М. Лугова, С. М. Голубев. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 212 с.

3. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Конфліктологія» для студентів денної форми навчання за спеціальностями 281 «Публічне управління та адміністрування» та 051 «Економіка» (Управління персоналом і економіка праці) / Уклад. В.О. Липчанський, Т. В. Тушевська. Кропивницький : ЦНТУ, 2019. 82 с.

4. Пічугіна Т. С. Управління змінами. Навчальний посібник. Х. : ХДУХТ, 2017. 226 с.
5. Прищак, М. Д. Психологія управління в організації : навчальний посібник / М. Д. Прищак, О. Й. Лесько. [2-ге вид., перероб. і доп.]. Вінниця , 2016. 150 с.
6. Самоменеджмент : навчальний посібник / Г. З. Леськів, Г. Я. Левків, М. М. Бліхар, В. В. Гобела, О. П. Подра, Г. В. Коваль. Львів : Львівський державний університет внут рішніх справ, 2021. 280 с
7. Самоменеджмент. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання за спеціальністю 073 «Менеджмент», ОП «Менеджмент організацій і адміністрування», / Укладач: З.М. Шильнікова; ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 224 с
8. Тайм-менеджмент: 20 корисних програм та мобільних додатків : веб-сайт. URL:<http://melni.me/tajm-menedzhment-20-korysnyhsajtiv-ta-mobilnyh-dodatktiv>. (дата звернення: 10.08.2022).
9. Managing Conflict and Negotiation : веб-сайт. URL: https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/58510_Nahavandi_Chapter_11_proof.pdf (дата звернення: 25.08.2022).
10. McConnon Shay & Margaret (2008). Conflict management in the workplace. 146 р.
11. Self-Management: Time Management, Life Management and Personal Management (2013). 102 р.

Допоміжна

1. Васильєва О.А. Психологія ділового спілкування : навчально-методичний посібник / О.А. Васильєва. Ізмаїл : ІДГУ, 2018. 177 с.
2. Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
3. Психологія управління: курс лекцій для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 6.030103 «Практична психологія» / укладач О.С. Юрков. Мукачево: МДУ, 2017. 179 с.
4. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / О. М. Сумець ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
5. Федоришина Л. М., Камінський В.І. Самоменеджмент як мистецтво управління індивідуальним людським капіталом Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 10. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/111.pdf>.
6. Gilbreth L.M. (2020). The Psychology of Management : New special edition. 2020. 233 р.
7. Zartman I William. (2008). Negotiation and Conflict Management Essays on theory and practice. 300 р.

Інформаційні ресурси

1. Бюро примирення Ірини Калінської. URL: www.lawhelper.com.ua
2. Вирішення конфліктів в Україні та закордоном (Український центр порозуміння). URL: www.commonground.org.ua

3. Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
4. Інтернет-портал для управлінців. URL: [www. Management.com.ua](http://www.Management.com.ua)
5. Національна служба посередництва і примирення. URL: www.nspp.gov.ua
6. Портал управління змінами. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>
7. Психологічний захист та його механізм. URL: www.horting.org.ua/note/1455
8. Сайт наукової бібліотеки «Буковина». URL: <http://buklib.net>
9. Сайт Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського. URL:
<http://www.nbu.gov.ua/>
10. Український центр медіації. URL: www.kmbs.ua/storage/files/_brochure.pdf
11. Українські підручники он-лайн. URL: <http://pidruchniki.ws>
12. International Security and Partnership Center, Центр міжнародної безпеки та партнерства. URL: www.ispc.org.ua